

Työeläke

4 2025

Eläketurvakeskuksen julkaisema kansalaisnumero työeläketurvasta

Näyttelijä Satu Tuuli Karhun tarina:

Yksi ihminen muutti elämäni

Työeläke-lehti kertoo, mitä
kolmekymppisen tarvitsee
tietää eläkkeistä.

Teema-
numero
nuorille
aikuisille

LEHTIKUVAVEU

8

Näyttelijä
Satu Tuuli Karhu
rauhottuu
luonnossa Inarin
karuilla ylängöillä.

SUSANNA KKKONEN

26

Suomen eläketurva kestää
kansainvälisen vertailun.
Katso Suomi–Ruotsi-
maaottelun tulokset.

6

Rahan arvoiset
neuvot yrittäjille:
YEL-vakuutus on
enemmän kuin
pelkkä eläke.

SATU KETTUNEN

MILKA ALANEN

4

Toimittaja Ruben Stiller
kehottaa suomalaisia
tekemään virheitä.

Sisältö 4/2025

3 PÄÄKIRJOITUS

Tuovi Rautjoki:
Työeläke kertyy työstä

4 ELÄMÄNOHJEITA

Muista mokailla, muistuttaa
toimittaja Ruben Stiller

6 OHJENUORA

Kirjanpitäjän neuvot
yrittäjän eläkeasioihin

8 TAPASIMME

Näyttelijä Satu Tuuli Karhu

12 ELÄKELASKURI

Paljonko
saan eläkettä?

15 ELÄKETURVAN HOITAJAT

Työeläketurvasi
hoidetaan täällä

16 VISUALISOINTI

Millaisin vedoin kohti
työuran lopputaaleja?

18 ELÄKETURVA

Työeläke on
noin puolet palkasta

20 TYÖELÄKEOTE

Tarkista eläkekertymäsi
työeläkeotteelta

22 MAAVERTAILU

Suomi kahdeksas
kansainvälisessä vertailussa

24 SEPPÄSEN KOLUMNI

Talouden sanat
johtavat harhaan

25 ARKIVINKKI

Maukas ruoka kuuluu
hyvään arkeen

26 RAHOITUS

Eläkevaroja on rahastoissa
270 miljardia euroa

28 SÄÄSTÄMINEN

Palkittu sijoittaja
paljastaa vinkkinsä

30 DEAR JARI

Eläkeneuvoja Jari Mustonen
vastaa lukijoiden kysymyksiin

32 LUKIJAKYSELY

Osallistu ja voita lahjakortti

Pääkirjoitus

1.12.2025

TEEMU KUUSIMURTO

Työeläke kertyy työstä, polvesta toiseen

KÄDESSÄSI on Työeläke-lehden erikoisnumero, joka tavoittaa tavallisen lukijakuntansa lisäksi 15 000 nuorta aikuista eri puolilla Suomea. Tässä lehdessä kerromme työstä, työeläkkeestä, sijoittamisesta ja säästämisestä.

Suomalainen työeläketurva on huoleton vakuutus työuran aikana. Työeläke kertyy meille työstä ja se seuraa mukana työpaikasta toiseen automaattisesti. Se tuo turvaa myös työkyvyttömyyden tai perheenhuoltajan kuoleman kohdalla. Työeläke onkin ennen kaikkea vakuutus, ei sijoitustuote.

Paras tapa varmistaa oma työeläke on hankkia koulutus, työtä ja riittävän pitkä työura. Oma työurani alkoi yläkouluikäisenä mansikkamaalla, ja erilaiset työt kulkivat sen jälkeen opintojen rinnalla tutkintoon saakka. Tämän jälkeenkin työuraa on kertynyt 25 vuotta, ja olen ehtinyt nähdä kymmenkunta erilaista työpaikkaa. Työeläke on kulkenut taustalla kaikki nämä vuodet – työhistorian ja siitä kertyneen työeläkkeeni näen sähköisestä työeläkeotteestani.

Suomen työeläkejärjestelmä on kestänyt hyvin aikaa ja samalla se katsoo kauas tulevaan, kantaen sukupolvelta toiselle. Työssäkävyltä kerättävät työeläkemaksut ja eläkelaitosten sijoittamat eläkevarat on varattu nykyisiin ja tuleviin työeläkkeisiin. Hyvin hoidetut sijoitukset varmistavat, että työeläkettä riittää kaikille.

Me työeläketurvan parissa työskentelevät pohdimme paljon tulevaisuutta, ennakoiden jatkuvasti maailman muutosten vaikutuksia ja varmistaen rahoituksen riittävyyttä tuleville polville.

Elämme parhaillaan epävarmaa aikaa, jossa moni asia tuntuu jatkuvasti muuttuvan eikä aina parempaan suuntaan. Työeläketurva on tässä ajassa myönteinen poikkeus: harvinaisen pitkäjänteinen ja vakaa järjestelmä, johon voi luottaa.

Toivon, että viihdyt Työeläke-lehden juttujen parissa ja saat niistä hyödyllistä tietoa. Voit myös vastata lukijakyselyyn, joka löytyy tämän lehden takakannesta. Mukavia lukuhetkiä! 📖

Työeläketurva on vakaa järjestelmä, johon voi luottaa.

TUOVI RAUTJOKI, VIESTINTÄJOHTAJA, ELÄKETURVAKESKUS
@TUOVIRAUTJOKI

Eläketurvakeskuksen julkaisema kansalaisnumero työeläketurvasta.

JULKAISIJA
Eläketurvakeskus (ETK), Etk.fi

VERKKOLEHTI
Työeläkelehti.fi

TILAA UUTISKIRJE
www.etk.fi/uutiskirje/

PÄÄTOIMITTAJA
Tuovi Rautjoki

TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ
Anne Iivonen

TUOTTAJA
Antti Karkiainen

TOIMITUKSEN SÄHKÖPOSTI
tyoelake-lehti@etk.fi

TOIMITUSNEUVOSTO
Markku Aalto, Porasto Oy/ESY
Suvi Dufva, Varma
Jorma Kinnunen, Mela
Tapio Koivu, Veritas
Outi Pekkarinen, Ilmarinen
Suvi Ritola, ETK
Satu Sandell, Elo
Taru Teikari, Keva
Carita Wuorenjuuri, ETK

LEHTEÄ TEKIVÄT MYÖS
Milka Alanen, Mirjami Gyllenberg,
Katri Isotalo, Susanna Kekkonen,
Satu Kettunen, Teemu Kuusimurto,
Jari Mustonen, Olli-Pekka Orpo,
Pekka Seppänen, Matti Remes,
Marjo Skoglund, Mika Vidlund
ja Minna Virtanen.

KANNEN KUVITUS
Susanna Kekkonen

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET
aineistotilaukset@etk.fi
puhelin 029 411 2500

VISUAALINEN SUUNNITTELU
Katri Saarteinen, ETK

TAITTO
Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy

PAINO
Punamusta Oy
paperi Berga Classic PrePrint 100 g/m²

ISSN 0564-5808 (painettu)
Helsinki 2025, 61. vuosikerta
ISSN 1799-5221 (verkkajulkaisu)

Työeläke-lehti ilmestyy vuonna 2026 neljästi.

nro	aineistot	lehti ilmestyy
1	16.2.	16.3.
2	30.4.	1.6.
3	28.8.	28.9.
4	30.10.	30.11.

Tällä numerolla on 15 000 kappaleen lisäjakelu nuorille aikuisille. Osoitelähteenä on Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmä.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Elämänohjeita tuleville eläkeläisille

Muista mokailla

Ruben Stiller kehottaa suomalaisia tekemään virheitä. Vain niistä olen oppinut jotain, sanoo eläkkeelle siirtyvä mediapersoon.

Olet idiootti. Rauhoitu, hyvä mies. Mieti, miten käsittelet häpeääsi. Nämä asiat toimittaja **Ruben Stiller** haluaisi sanoa 30-vuotiaalle itselleen.

Uransa alkuaikoina Stiller tunnettiin rääväsisenä provokaattorina. Hän koetteli sananvapauden rajoja ja hankki itselleen potkut kutsumalla Yleisradion johtajaa kökkötraktoriksi suorassa radiolähetyksessä.

Nykyiset 30–40-vuotiaat muistavat leppoisamman ja ironisen Rubenin televisiossa, Venla-palkitusta *Pressiklubi*-ohjelmasta.

– Huomionkipeys houkutteli minut media-alalle, ja narrin rooli tuntui sopivalta. Vasta vanhemmiten olen tajunnut, että rajojen rikkominen liittyi myös häpeään, jota peittelin häpeilemättömällä käytöksellä.

Stiller kertoo hakanneensa vuosien aikana päätä seinään ahkerasti. Kehitys ihmisenä on ollut hidasta, ja moni asia on pitänyt opetella kantapään kautta.

– Olen silti päässyt aika helpolla. Nuoremmat sukupolvet ovat kovemmassa paikassa.

Tuomiopäivän media

Stillerin mielestä media on ollut keskeinen tekijä nykyisen toivottomuuden ilmapiirin synnyssä. Sen tapa paisutella kriisejä on tekopyhä.

– Media soittaa tuomiopäivän pasuunaa aamusta iltaan ja väittää kuvaavansa todellisuutta. Täyttä bullshittiä. Kyse ei ole totuudesta vaan ansaintalogiikasta. Tuomiopäivän uutiset myyvät parhaiten, hän sanoo.

Stiller kannustaa suomalaisia pitämään välillä uutispaastoa. Sen aikana voi lukea vaikka historiaa. Se tarjoaa ymmärrystä ja perspektiiviä maailman tapahtumiin.

– Sieltä saan itse lohtua. Historiaa luki malla tajuaa sen, että maailma ei ole ensimmäistä kertaa kaaoksessa.

Elämä on sekava juttu

Toinen Stilleriä ärsyttävä ilmiö on populaaripsykologian höpöhöpöoppien tunkeutuminen jokaiselle elämänalueelle.

Stillerin mukaan elämme yltiöyksilöllistä aikaa. Menestyksestä on tullut ihmisen arvon mitta ja elämän korkein päämäärä.

– Ajatus siitä, että jokainen on oman elämänsä toimitusjohtaja, on naurettava. Älkää nuoret syyttäkö itseänne talouden suhdanteista, ja varokaa menestyksen teologiaa.

”Historiaa lukemalla tajuaa, että maailma ei ole ensimmäistä kertaa kaaoksessa.”

Menestyksen teologian mukaan kaikki voipa ihminen voi pelastaa itsensä tehokkuudellaan ja itsekurillaan. Todellisuudessa elämään kuuluu kaikenlaista sattumaa ja haavoittuvuutta.

– Elämä on sekava juttu, siihen kuuluu ristiriitoja ja epäröintiä. Inhoan sydämeni

pohjasta näitä populaaripsykologian yksinkertaistuksia. Ne luovat paineita, joita pieni ja keskisuuri ihminen ei pysty toteuttamaan.

Virheiden arvo

Stiller haluaa korostaa virheiden tekemisen merkitystä elämässä. Yleensä elämästä halutaan muistaa vain onnistumiset, vaikka kehityksen kannalta tärkeämpiä ovat epäonnistumiset.

– Onnistumisista en ole oppinut mitään. Epäonnistumisista sentään jotain. Mokailu on inhimillisen elämän merkki, Stiller kiittelee.

– Toiset on mokaillu oikein kunnolla, toiset vähän vähemmän. Ja sitten meillä on vielä pyhimyksiä. Mutta kannattaa muistaa erään juutalaispappan sanonta: pyhimysten unet ovat kosteita.

Haaveilen kirjoittamisesta

Ruben Stiller jää joulukuussa eläkkeelle Yle Radio 1:n samannimisestä ohjelmasta. Työelämästä hän jää kaipaamaan ihmisiä, työporukoita, joiden kanssa on ollut hauska tehdä ohjelmia.

Eläkeajan suunnitelmat eivät vielä ole selvillä, mutta asia pyörii mielessä paljon.

– Pysähtyminen pelottaa. Pelkään, että bunkkeroidun kaukosäätimen kanssa kotisohvalle. Ruotsia aion ainakin opiskella ja tekoälyä myös.

Lisäksi Stiller haaveilee kirjoittamisesta.

– Haluaisin vangita elämän absurdin luonteen, mutta saa nähdä tuleeko siitä mitään. ✍️

Eläkkeellä Ruben Stiller aikoo opiskella ruotsia ja perehtyä tekoälyyn. Myös kirjoittaminen kiinnostaa.

Yrittäjän eläkevakuutus antaa turvaa laajasti

Sitku menee paremmin, on yleensä liian myöhään

Yrittäjän ei kannata pihtailla YEL-maksuissaan, sillä sairaus voi yllättää milloin vain. Ja eläkeikäkin tulee eteen yllättävän nopeasti.

Mietin eläkemaksuja sitten, kun tulee paremmat ajat. Minulla on vapaaehtoinen eläkevakuutus.

Nämä ovat yleisimmät vastaukset, kun pitkään tilitoimistoyrittäjänä toiminut **Irina Kallio** Veropalvelu Sofiasta kehottaa asiakkaitaan nostamaan työtuloaan. Kalliolla on yli 30 vuoden kokemus taloushallinnon tehtävistä erityisesti pienyrittäjien kanssa.

– Valitettavan usein yrittäjä huomaa kuusikymppisenä, ettei eläkettä tullutkaan maksettua. Eläkkeelle siirtyminen jää silloin haaveeksi, koska kertynyt eläke ei riitä toimeentuloon, Irina Kallio sanoo.

Sekään ei paljon auta, että yrittäjäeläkettä alkaa maksaa siinä vaiheessa, kun eläkeikä jo häämöttää.

Kallio tuntee myös tapauksia, joissa vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen luottaneelle yrittäjälle tulee eläkeiän kynnyksellä yllätyksenä tieto, että vapaaehtoisesti säästettyä eläkettä maksetaan vain muutama vuosi. Yrittäjän eläkevakuutuksesta (YEL) eläkettä olisi maksettu niin kauan kuin yrittäjä elää.

Jos työstä joutuu luopumaan sairauden vuoksi eikä omaisuutta juuri ole, yrittäjän ainoaksi ratkaisuksi toimeentuloon voi jäädä oman asunnon myynti.

Yrittäjäkin voi sairastua vakavasti

Kallio kertoo ottavansa yrittäjän eläkevakuutusasiat puheeksi aina uuden asiakkaan kanssa.

Keskustelu käynnistyy myös vanhojen asiakkaiden

kohdalla lähes vuosittain, jos YEL-maksuja on maksettu kovin vähän.

Monelle tulee yllätyksenä, ettei YEL tarkoita pelkästään eläkettä, vaan sen perusteella määräytyy myös muun muassa sairauspäiväraha, perhevapaalta maksettava korvaus ja leskeneläke.

– Usein olen saanut asiakkaani heräämään YEL-maksujen merkitykseen, kun olen nostanut esiin sairastumisen mahdollisuuden. Myös alaikäisten lasten tai puolison toimeentuloa kannattaa miettiä ennen kuin pihistelee YEL-vakuutuksestaan.

Vieraita eivät toisaalta ole nekaan tilanteet, joissa yrittäjällä ei ole tiukassa taloudellisessa tilanteessa enää muita säästökohteita kuin oma eläkevakuutuksensa. Työntekijöidensä eläkevakuutusmaksuista hän ei voi säästää.

Yrittäjä maksaa eläkevakuutusmaksunsa itse

Kallio toivookin, että työntekijät ymmärtäisivät, kuinka paljon työnantaja maksaa heidän eläkkeistään. Toisin kuin palkansaaja, yrittäjä maksaa eläkevakuutusmaksun kokonaan itse.

– Yrittäjillä on ollut liian vapaat kädet määritellä eläkkeen perustana oleva työtulonsa. Sen muuttaminen saisi kuitenkin olla helpompaa, Kallio toteaa.

Monen yrittäjän toiveena on, että työtuloa voisi muuttaa ja että maksuissa voisi joustaa sen mukaan, onko yrityksellä mennyt poikkeuksellisen hyvin tai poikkeuksellisen huonosti. //

Monelle tulee yllätyksenä, ettei YEL tarkoita pelkästään eläkettä.

YEL-vakuutus on yrittäjälle pakollinen

YRITTÄJÄN ELÄKEMAKSUT ja niiden perusteella maksettava eläke riippuvat yrittäjän YEL-työtulosta. Työtulolla tarkoitetaan palkkaa, jonka yrittäjä maksaisi samaa työtä tekemään palkkaamalleen ulkopuoliselle.

Työtulo ei siis tarkoita yrittäjän todellisuudessa itselleen maksamaa palkkaa eikä yrityksen tulosta tai liikevaihtoa.

Jos olet yrittäjä, sinun on otettava YEL-vakuutus, mikäli yrittäjätoiminta kestää vähintään neljä kuukautta ja työtulosi ylittää 9 208,43 euroa vuodessa (vuonna 2025).

Maksu joustaa tarvittaessa

YEL-MAKSUSI tulee vastata työpanostasi. Vielä viime vuosiin asti kerran vahvistettu työtulo saattoi säilyä vuosikymmeniä samana. Nykyään eläkevakuutusyhtiöillä on velvollisuus tarkistaa, että työtulosi on oikealla tasolla.

Jos yrittäjätoiminnassasi tapahtuu olennaisia, pysyviä muutoksia, voit hakea YEL-maksun muutosta. Jos muutos koskee vain kuluvaan vuoteen, voit hakea joustoa kyseisen vuoden maksuusi. Joustovuosien määrä on kuitenkin rajallinen.

Työtulo määrittää myös sosiaaliturvan

YEL-VAKUUTUS otetaan työeläkevakuutusyhtiöstä, joita ovat Elo, Ilmarinen, Varma ja Veritas. Vakuutuksen perusteella määräytyvät eläkkeen lisäksi sairauspäiväraha ja yrittäjän vapaaehtoisien työtapaturmavakuutuksen korvaukset, työttömyysturva, vanhempainvapaan korvaukset ja perhe-eläkkeen suuruus.

Työeläkevakuutusmaksu on noin 25 prosenttia palkasta/työtulosta sekä palkansaajalle että yrittäjälle. Palkansaaja maksaa pienemmän osan ja työnantaja 16–18 prosenttiyksikköä. Yrittäjä maksaa kaiken itse.

”Yksi ihminen
muutti
elämäni suunnan.”

Tapasimme Satu Tuuli Karhun

Rauhoitun luonnossa

Satu Tuuli Karhusta tuli näyttelijä yllättävien käänteiden kautta. Kainuun sielunmaisema, ukin henki ja vahva luontosuhde näkyvät hänen ilmaisuvoimassaan.

On elokuu. Q-teatterin *Opettaja*, nyt -näytelmän ensi-iltaan on kuukausi aikaa. Kulissit eivät ole vielä kunnossa. Lavalla on keltainen jopo, pöytä ja tuoleja.

Näyttelijät **Satu Tuuli Karhu** ja **Elina Knihtilä** muistelevat 1990-luvulle sijoittuvaa kohtausta. Sitä seuraa hydropic-kohtaus ja hersyvät naurut, jonka jälkeen ohjaaja **Milja Sarkola** viheltää pelin poikki. Kello on neljä ja treenit ovat ohi.

– Näytelmä tutkii opettamisen vaikeutta, valtaa ja vastuuta. Sitä, miten opettaminen on syvästi sidoksissa ihmisen persoonaan ja sukupolvien kokemuksiin, kertoo Karhu.

Syksyllä esitetyn *Opettaja*, nyt -näytelmän lisäksi Jussi-palkittu näyttelijä tunnetaan muun muassa *Mädät omenat* -tv-sarjasta ja Helsingin kaupunginteatterin kiitellystä *Sinun, Margot* -näytelmästä. Q-teatterin Ensembleen hän on kuulunut vuodesta 2022.

Näyttelijä Satu Tuuli Karhu on kotoisin Kainuusta.

Eläkeikä on sidottu elinajanodotteeseen		Syntymävuosi	Alin vanhuuseläkeikä
Luomisvoimainen näyttelijä Satu Tuuli Karhu on syntynyt vuonna 1994, joten hänen arvioitu eläkeikänsä on 67 vuotta 10 kuukautta . Eläkeikä riippuu siitä, miten suomalaisten elinajanodote kehittyy. Lopullinen eläkeikä vahvistetaan jokaiselle ikäluokalle, kun he täyttävät 62 vuotta. Taulukosta näet arvion vanhuuseläkkeen alaikärajasta syntymävuosittain. Voit siirtyä eläkkeelle, kun olet täyttänyt ikäluokkasi alimman vanhuuseläkeiän.		2005	68 vuotta 8 kk
		1995	67 vuotta 11 kk
		1994	67 vuotta 10 kk
		1993	67 vuotta 9 kk
		1992	67 vuotta 8 kk
		1991	67 vuotta 7 kk
		1990	67 vuotta 6 kk
		1989	67 vuotta 5 kk
		1988	67 vuotta 4 kk
		1987	67 vuotta 3 kk
		1986	67 vuotta 2 kk
		1985	67 vuotta 1 kk
		1984	67 vuotta 0 kk

Olli Riipinen (vas.), Eero Rintala, Elina Knihtilä ja Satu Tuuli Karhu harjoittelivat hydrobic-kohtausta Q-teatterin Opettaja, nyt -näytelmään.

Karhun mukaan hänen vahvuutensa näyttelijänä on yhdistelmä koulutusta ja luontaisia ominaisuuksia – uteliaisuutta, herkkyyttä ja empatiaa.

– Näyttelemineen on minulle läsnäoloa ja sen harjoittelua. Samaa etsin luonnosta. Parhaimmillaan luonnossa ja lavalla unohdan itseni. Silloin taika tapahtuu.

Kainuusta Teatterikorkeaan

Karhu on kotoisin Kainuusta, ympäristöstä, joka on monella tapaa kaukana Teatterikorkeakoulun maailmasta.

Lapsena hän kertoo olleensa ylivilkas, täynnä energiaa, joka etsi oikeaa purkautumiskanavaa.

– Onneksi päiväkodin tädit keksivät, että rauhoitun, kun saan laulaa Toivelaulukir-

jaa läpi. Tai että voin kanavoida energiaani juontamalla tarhan kevätjuhlan.

Myös koulussa ja kotona huomattiin kiinnostus esiintymiseen ja tuettiin kulttuuriharrastuksissa. Nuorena Karhu keskittyi kanteleen soittoon ja kilpatanssiin. Näyttelemineen oli satunnaista, eikä tuntunut uravaihtoehdolta.

Sattumien summa kuitenkin puuttui peiliin. Kajaanin kaupunginteatterin musiikallista vapautui yllättäen paikka, kun alkupe-
räinen näyttelijä mursi jalkansa kolme viikkoa ennen ensi-iltaa.

– Yksi näyttelijöistä muisti minut nuorten näytelmästä ja pyysi koe-esiintymiseen. Sain yllättäen mahdollisuuden tehdä vuoden töitä ammattilaisten kanssa musiikallissa.

Silloinkaan Teatterikorkeakoulu ei tuntunut realistiselta vaihtoehdolta. Olihan lukiossakin sanottu, että ”siitä ei kannata puhua, sinne on niin vaikea päästä, mutta kansanopistossa voi harrastaa monipuolisesti”.

Satu Tuuli Karhu

- **Koulutus:** Teatteritaiteen maisteri ja koulutettu hieroja
- **Työ:** Näyttelijä ja hieroja
- **Onnellisuuden lähde:** läheiset ihmiset ja lemmikit, luonnossa oleminen, taiteiden tekeminen ja kokeminen, yhteisöllisyys
- **Motto:** ”Pää kylmänä, sydän kuumana.”

”Jos löytyi kuollut siilinpoikanen, sille järjestettiin hautajaiset.”

– Mä aina liikutun, kun mä puhun tästä. On yksi ihminen, joka muutti elämäni suunnan.

Käänteentekevä kohtaaminen tapahtui Karhun kilpatanssiopettajan häissä. Musikaalin koreografi veti hänet sivuun ja piti pitkän puheen siitä, miksi hänen pitäisi hakea Teatterikorkeakouluun.

– Tuntui, että se kesti varmaan 20 minuuttia. Hän puhui niin kauniisti, että aloin itkeä. Lopulta sanoin, että haen sinun takia. Hänelle sitten ekana soitin, kun pääsin ensiyrittämällä sisään.

Voimaa luonnosta

Vapaa-ajalla Karhu tykkää liikkua luonnossa. Vahva luontosuhde syntyi jo lapsena Kainuussa, missä kolme siskosta ihmetteli luontoa ja sen ihmeitä. Ympärillä riitti metsää ja pihalla oli kasvimaa, josta kerättiin tyrnimarjat ja mansikat.

– Me olemme osa luontoa, luonto ei ole osa meitä. Sen opin kotoa. Jos löytyi kuollut siilinpoikanen, sille järjestettiin hautajaiset. Tästä luonnon kunnioittamisesta olen kiitollinen vanhemmilleni.

Luonto on oivallinen vastapaino intensiiviselle ja epävarmalle näyttelijäntyölle. Vaikka Helsingistä puuttuu Kainuun korpien rauha, lähellä on Nuuksion kansallispuisto – ja lomilla hän pääsee kunnolla metsään.

Karhulla on tapana tehdä joka kesä vajaan viikon mittainen vaellus. Tänä kesänä hän suuntasi kumppaninsa kanssa Lappiin, Inarin karuille ylängöille, Hammastunturin erämaahan.

– Siellä on niin paljon ihmeteltävää. Olen stressaava huolehtija ja ylianalysoin asioita. On mietetön tunne, kun jalka jauhaa monta tuntia päivässä, ja jossain vaiheessa huomaa, että mieli on rauhoittunut.

Karhu osoittaa kiitollisuutta luontoa kohtaan osallistumalla ilmastomielenosoitukseen aina, kun se on mahdollista.

Miten ihmiset voisi saada paremmin ymmärtämään luonnon arvo?

– Vaikea kysymys. Suuret ratkaisut eivät synny yksilötasolla, vaan politiikassa, yrityksissä ja teollisuudessa.

Linnunlaulun huvila-alueen kahvila on yksi Satu Tuuli Karhun suosikkipaikkoja Helsingissä.

Silti jokainen voi tehdä oman osansa. Karhun mielestä luonnon arvostus syntyy omista kokemuksista ja empatiasta – kyvystä asettua toisen asemaan.

– Voi esimerkiksi pysähtyä miettimään, mitä osittain elinkelvoton planeetta merkitsee omille lapsille tai lapsenlapsille 40 vuoden päästä.

Kun jään eläkkeelle

Vuonna 1994 syntyneenä Karhun arvioitu vanhuuseläkeikä on 67 vuotta ja 10 kuukautta.

Vaikka eläkeläisen elämä tuntuu kolmikymppisestä kaukaiselta, hänellä on visio siitä, missä ja miten päivät kuluvat. Karhu näkee itsensä Kainuussa, suvun pienessä mökkisaarella.

– Sain lahjaksi riippukeinin. Siinä voisin köllötellä ja tehdä sanaristikoita. Siskot sano-

just, että keski-ikä soitti, kun kerroin heille ristikkoinnostuksestani.

Karhu kuvailee isoisänsä rakentamaa Sotkamon mökkiä sielun paikakseen. Siellä laa-
keilla rantakallioilla voisi kalastella ja ihmetellä luontoa.

– Ukin henki on siellä saarella, siksi se on minulle niin tärkeä paikka. Sain häneltä ensimmäisen virvelinikin. Kumppanini on kalastuksessa nextillä levelillä. Se on meidän yhteinen harrastus.

Oloneuvoksena Karhu aikoo myös joogata saarella, kuten teki tänä kesänä. Ympä-
rillään hän toivoo näkevän lapsenlapsen tai lapsenlapsia.

– Se olisi liikuttavaa. Haluaisin vaan olla läsnä hetkessä ja keskittyä johonkin mukavaan asiaan, ja järjestää ihania juhlia myös. 🍷

Kolme nuorta aikuista pähkäilemässä

Paljonko saan eläkettä?

Kolme nuorta aikuista arvioi eläketurvaansa Työeläke.fi:n laskurilla. Eläkejärjestelmä on vakaa pitkälle tulevaan, mutta paljonko kolmikymppiselle on luvassa eläkettä ja milloin hän pääsee eläkkeelle?

Helsinkiäisen Mäkelänrinteen uimahalli on päivällä täynnä kaikenikäisiä kävijöitä. Ryhmä eläkeläisiä harrastaa vesikävelyä, kun viereisellä radalla nuoret uimarit vetävät vapaauintivetoja.

Yläkerran kahvilaan on kokoontunut kolme nuorta aikuista, joilla on meneillään vilkas keskustelu eläkeasioista. Kemppe Oy:n pääluottamusmiehenä työskentelevä **Kasper Ruhanen** sanoo, että eläkkeistä puhutaan silloin tällöin myös oman työpaikan kahvipöydässä.

”Nuorisotyöttömyys on nyt ennätysmäisen korkealla.”

Kasper Ruhanen

– Yleensä vertailemme, milloin eläkkeelle pääsee eri ikäluokissa. Eläkkeen määrästä puhutaan vähemmän. Ehkä se johtuu siitä, että suomalaisilla ei ole muutenkaan tapana puhua raha-asioista.

Myös Kelan viestinnän asiantuntijana työskentelevä **Verneri Aalto** sanoo, että tuttavapiirin eläkekeskusteluissa puhutaan eurojen sijaan yleensä eläkeistä.

– Moni tuntuu pohtivan, pääsevätkö nykyiset kolmikymppiset koskaan eläkkeelle, kun alin eläkeikä nousee koko ajan.

Laskurilla suunta-arvio eläkkeestä

Ruhasen ja Aallon havaintojen mukaan nuoret eivät ole keskimäärin kovin hyvin perillä eläketurvastaan. Vähäinen kiinnostus on toki myös ymmärrettävää, jos työuraa on vielä paljon jäljellä.

Vastaavia havaintoja on tehnyt myös Eläketurvakeskuksen koulutuksen ja viestinnän asiantuntija **Hanna-Maria Kuntala**. Hän kaivaa läppäriinsä esille ja avaa Työeläke.fi-palvelusta löytyvän eläkelaskurin, jolla jokainen voi laskea arvion eläkkeensä määrästä.

Kolmikko kokeilee laskuria ja valitsee esimerkkihenkilöksi kolmikymppisen teollisuuden tuotantotyöntekijän, jonka palkka on 2800 euroa kuukaudessa. Ammattikoulun jälkeen hän on ennättänyt tehdä jo kymmenen vuoden työuran, mikä on kertynyt työeläkettä 303 euroa.

Kuntala painaa enter-näppäintä, ja laskuri antaa arvion esimerkkihenkilön tulevaan työeläkkeestä.

– Se olisi 1691 euroa kuukaudessa, mikäli ansiot eivät muuttuisi nykyisestä.

Vaihtoehtoisesti laskurilla voi tehdä eläkearvion, jossa otetaan huomioon ennuste

ansiokehityksestä niin sanotun palkkaker-toimen avulla. Silloin eläke olisi 2381 euroa kuukaudessa.

Työeläke turvaa elämäntilanteita

Suomalaisten keskimääräinen kuukausieläke oli 2100 euroa vuonna 2024.

– Työeläkkeen määrä on tyypillisesti 50–60 prosenttia työuran aikaisista ansioista, Hanna-Maria Kuntala huomauttaa.

Työeläke lasketaan kaikista uran ansioista palkkatyössä ja yrittäjänä. Eläkettä kertyy kaikenikäisille 1,5 prosenttia vuosittaisista ansioista. Lisäksi sitä saa sosiaalietuuksista, kuten perhevapaista ja ansiosidonnaisilta työttömyysjaksoilta.

Työeläkkeen kertymisellä on iso vaikutus eläkeläisen toimeentuloon. Jos henkilön

Yhteinen huoli työhön pääsystä mietityttää nuoria aikuisia. Kasper Ruhanen (vas.) on eniten huolissaan matalapalkka-aloilla ja määräaikaissa työsuhteissa työskentelevien eläketurvasta. Hanna-Maria Kuntala ja Verneri Aalto jakoivat Ruhasen huolen Mäkelänrinteen kahviossa.

eläke on vaikkapa 2 000 euroa kuukaudessa, niin 20 vuodessa hän saa eläkettä yhteensä 480 000 euroa.

Kuntala muistuttaa, että pakollisia työeläkemaksuja ei makseta vain eläkepäiviä varten.

– Työeläke ei ole sijoitustuote vaan vakuutus, joka turvaa toimeentulon myös työky-

vyttömyyden ja perheen huoltajan kuoleman varalta.

Pätkätyöläisten tilanne huolettaa

Suomalainen eläkejärjestelmä on vakaa, ja sen rahoituspohjaa vahvistetaan valmisteilla olevilla uudistuksilla. Myös pöydän äärellä istuvat nuoret uskovat, että lakisääteinen eläke tarjoaa vastaisuudessa kohtuullisen taloudellisen turvan, vaikka tulotaso eläkkeellä laskeekin.

Eniten he ovat huolissaan, kuinka paljon työuralla ennättää eläkettä kerryttää. Elinikäiset työsuhteet ovat entistä harvemmasa. Vastaavasti pätkätyöt ja uravaihdokset toiseen ammattiin yleistyvät.

– Nuorten on vaikea arvioida, miten työura sujuu ja palkka kehittyy tulevina vuosikymmeninä, kun työelämä on niin nopeatempoisessa muutoksessa, Verneri Aalto muistuttaa.

Hänen mielestään vaikutusmahdollisuudet omaan palkkaan ovat usein rajalliset. Onneksi asemia työmarkkinoilla voi kuitenkin vahvistaa opettelemalla koko ajan uutta ja olemalla näin kiinnostava työntekijä.

Kaikki pöydän äärellä istuvat uskovat, että oma palkkakehitys jatkuu suotuisana ja eläkettä kertyy. Kolmikko on sen sijaan huolissaan niistä nuorista, joiden työura jää repaleiseksi. Väliin voi tulla työttömyysjaksoja.

Työeläke.fi

- Kirjaudu omiin tietoihisi
- Tarkista työeläkeotteesi
- Selvitä oma työeläkelaitoksesi

Kasper Ruhanen työskentelee metalliteollisuudessa. Työssä on kovat laatuvaatimukset.

Hanna-Maria Kuntalan työ Eläketurvakeskuksessa sisältää myös kouluttamista.

Verner Aalto on parhaillaan perhevapaalla, ja työ Kelan viestinnässä alkaa taas keväällä.

– Kotikaupungissani Lahdessa nuorisotyöttömyys on nyt ennätysmäisen korkealla. Eniten olen huolissani matalapalkka-aloilla ja määräaikaissa työsuhteissa työskentelevien eläketurvasta, Kasper Ruhanen sanoo.

Kukaan ei jää kuitenkaan kokonaan tyhjän päälle, vaikka työeläkettä ei uralla kertyisikään. Kela maksaa kansaneläkettä silloin, kun henkilön työeläke jää pieneksi tai hän ei saa sitä ollenkaan.

Kolmikko on yhtä mieltä siitä, että virallisen eläkkeen ohella eläkepäiviä varten kannattaa säästää omaa pesämunaa. Tähän ei ole kuitenkaan kaikilla mahdollisuutta.

– Omat sijoitukset eivät ole ratkaisu toimeentulon turvaamiseen eläkkeellä ollessa, jos palkka menee päivittäiseen elämiseen, eikä säästöön jää edes muutamaa kymppiä kuukaudessa, Verner Aalto huomauttaa.

Huomio käännettävä työkykyyn

Eläkelaskurista on vielä katsomatta eläkeikä. Alimman mahdollisen eläkeiän ohella laskurilla voi testata, kuinka paljon eläkkeelle jäämisen lykkääminen kasvattaisi kuukausieläkettä.

”Ero on iso isovanhempiini, jotka jäivät eläkkeelle noin kuusikymppisinä.”

Verner Aalto

Jokaiselle ikäluokalle on oma eläkeikänsä. Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden alin vanhuuseläkeikä on vielä arvio. Se perustuu ennusteisiin eliniän piteneisistä.

Vuonna 1994 syntyneelle esimerkkihenkilölle arvio alimmasta eläkeiästä on 67 vuotta ja 10 kuukautta. Eläkkeelle hän pääsisi aikaisintaan loppuvuodesta 2061 alkaen.

– Eläkeikä voi nousta vielä tulevaisuudessa. Ero on iso esimerkiksi isovanhempiini, jotka jäivät eläkkeelle noin kuusikymppisinä, Verner Aalto sanoo.

Myös Kasper Ruhanen pitää nuorten tulevia eläkeiä varsin korkeana, etenkin jos henkilö tekee fyysisesti rasittavaa työtä.

– Onneksi työpaikoilla panostetaan nykyisin työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitoon. Ei tosin vielä kaikilla. /

Työeläke.fi

- Kirjautu omiin tietoihisi
- Tarkista työeläkeotteesi
- Selvitä oma työeläkelaitoksesi.

Työeläke.fi – tietoa eläkkeistä elämän eri vaiheisiin

TYÖELÄKE.FI-verkkopalvelu tarjoaa kattavaa ja ajankohtaista tietoa eläkkeistä sekä helpon pääsyn omaan työeläkeotteeseen. Sivusto palvelee suomen, ruotsin, englannin, viron ja venäjän kielellä. Palvelu on Eläketurvakeskuksen ylläpitämä.

TIETOA ELÄKKEISTÄ

Mikä on vanhuuseläke ja osittainen vanhuuseläke? Milloin eläkkeelle voi jäädä?

ELÄKKEEN MÄÄRÄ

Katso työeläkeotteesi. Tutustu, miten eläke kertyy ja arvioi eläkkeesi määrä.

OHJEET ELÄKKEEN HAKEMISEEN

Katso, milloin työeläkettä kannattaa hakea ja miten se tapahtuu.

YRITTÄJÄN ELÄKETURVA

Milloin YEL-vakuutus on otettava ja miten se vaikuttaa yrittäjän sosiaaliturvaan?

TYÖ ULKOMAILLA TAI TÖIHIN SUOMEEN

Selvitä, miten eläke- ja sosiaaliturva järjestetään kansainvälisissä tilanteissa.

Työeläketurvasi hoidetaan täällä

Työeläkkeissä asiointi on vaivatonta ja nopeaa. Voit hoitaa eläkeasioitasi käteviä verkkopalveluita hyödyntäen silloin, kun sinulle parhaiten sopii. Työeläkelaitokset palvelevat sinua.

Eläke-etuudet erilaisissa elämäntilanteissa	Oman eläkeiän saavuttaminen	Työkyvyn heikkeneminen	Omaisen kuolema
Työeläke Perustuu työansioihin Maksaja: Työeläkelaitokset	Vanhuuseläke Osittainen vanhuuseläke	Työkyvyttömyyseläke ja osatyökyvyttömyyseläke Kuntoutusetuudet	Perhe-eläke leskelle ja lapsille
Kelan eläkkeet Kansan-, takuu- ja perhe-eläke Vähimmäisturva, jos työeläke on jäänyt pieneksi Maksaja: Kela	Vanhuuseläke	Työkyvyttömyyseläke Kuntoutusetuudet	Perhe-eläke leskelle ja lapsille

Lisätietoa: www.tyoelake.fi/elakkeet-eri-elamantilanteissa • www.kela.fi/elakelaiset

Työeläke on olennainen osa suomalaista arkea. Työnantaja hoitaa vakuutuksen valitsemastaan työeläkelaitoksesta, ja yrittäjä valitsee itselleen eläkevakuuttajan.

Työeläkevakuutuksia tarjoavia laitoksia on useita. Jos et tiedä, missä työeläketurvasi ja työsi on vakuutettu, Työeläke.fi-palvelu auttaa sinua löytämään oikean paikan ja ohjaa sinut oman laitoksesi palveluihin.

Työeläke.fi:n etusivulla on linkki työeläkeotteeseen, ja siinä pankkitunnuksin kirjautumalla ohjautut automaattisesti oikean eläkelaitoksesi palveluihin. Näin

saat henkilökohtaista ja juuri sinun tilanteeseesi parhaiten osuvaa palvelua omalta työeläkelaitoksestasi.

Eläke- ja vakuutusasiat eivät ehkä ole arjessa aina päällimmäisenä mielessä. Oman tilanteen selvittäminen ajoissa tuo kuitenkin mielenrauhaa ja varmuutta tulevaisuuteen.

Kun työura joskus päättyy – olipa se sitten yksityisellä tai julkisella sektorilla, tai yrittäjänä – riittää, että täytät yhden eläkehakemuksen. Viimeisen työnantajasi eläkelaitos huolehtii kaikista tarvitsemistasi palveluista. ✓

Eläkeasiat kuntoon – sujuvasti verkossa

Julkisaloja palvelee
Keva.fi

Yksityisaloilla neljä yhtiötä
Elo.fi
Ilmarinen.fi
Varma.fi
Veritas.fi

Erityislaitokset
Mela.fi
Merimieseläkekassa.fi

Eläkekassat ja -säätiöt
Apteekkien Eläkekassa
Eläkekassa Verso
Reka Eläkekassa
Valion Eläkekassa

L-Fashion Group Oy:n Eläkesäätiö
Sandvik Eläkesäätiö
Sanoman Eläkesäätiö
Telian Eläkesäätiö
Yara Suomen Eläkesäätiö
Yleisradion Eläkesäätiö

Kela.fi
Kela huolehtii kansaneläkkeestä ja takuueläkkeestä.

Etk.fi
Eläketurvakeskus on lakisääteinen yhteistyöelin, yhteisten palvelujen tuottaja ja työeläketurvan kehittäjä.

Työeläke.fi

Kansalaisen tietopalvelu Työeläke.fi

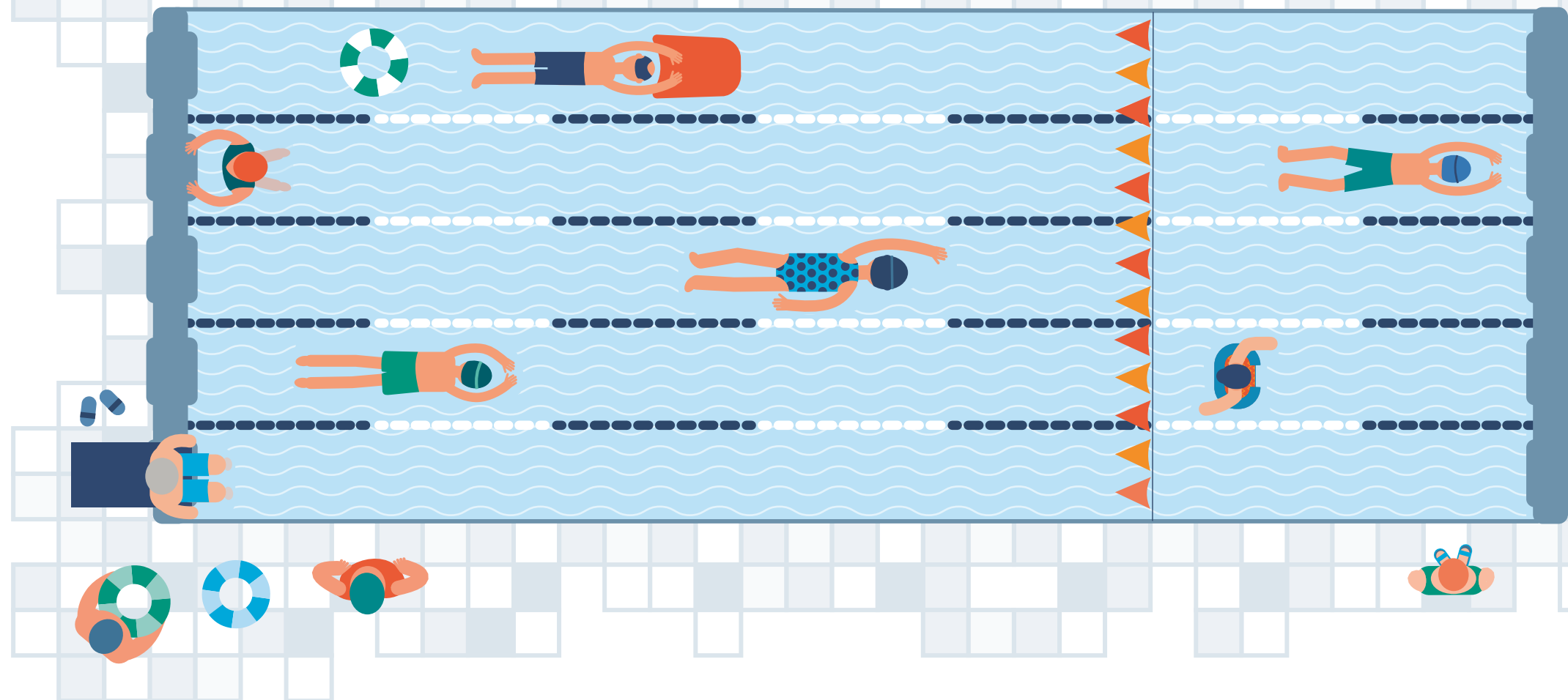
Työeläke.fi-palvelussa on tarjolla yleistietoa työeläkkeistä ja reitti omaan työeläkeotteeseen. Omissa työeläkeasioissa sinua palvelee ensisijaisesti oma työeläkelaitoksesi.

Millaisin vedoin jatkat työuraasi eteenpäin?

Yksi asettaa tavoitteekseen alimman vanhuuseläkeiän, toinen kauhoo pidemmälle ja kolmas keventää kellukkein. Ota ennalta selvää eri eläkevaihtoehdoista ja mitä ne omalla kohdallasi tarkoittavat.

Millainen on sinun työurasi ja lopulta eläkkeelle siirtyminen? Työurasi taipaleella tehdyt valinnat vaikuttavat eläkkeesi määrään.

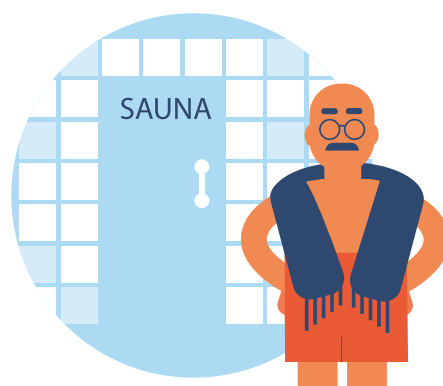

Katso arvio eläkeiästäsi ja eläkkeesi määrästä Työeläke.fi-palvelusta.

Kevennys ennen maaliintuloa

Osittainen vanhuuseläke tarkoittaa, että otat osan kertyneestä eläkkeestäsi maksuun varhennettuna. Osittaisen vanhuuseläkkeen ottaminen pienentää lopullista eläkettäsi pysyvästi.

Sairastuminen ennen vanhuuseläkeikää

Jos työkykysi on heikentynyt pitkäaikaisesti, selvitä mahdollisuutesi työkyvyttömyyseläkkeeseen. Työeläkekuntouksen avulla voidaan tukea työssä jatkamista terveydentilan rajoitteista huolimatta.

Eläkkeelle alimmassa vanhuuseläkeiässä

Voit jäädä vanhuuseläkkeelle omassa alimmassa eläkeiässäsi. Oma eläkeikäsi määräytyy syntymävuotesi mukaan.

Mahdollisimman pitkään työssä

Jos jatkat työskentelyä alimman eläkeiän jälkeen, saat lykkäyskorotuksen eläkkeeseesi ja työstä kertyy uutta eläkettä. Mitä pidempään lykkäät eläkkeen alkamista ja jatkat työskentelyä, sitä suurempi on eläkkeesi.

Töissä vielä vanhuuseläkkeellä

Voit tehdä työtä samalla, kun saat vanhuuseläkettä. Työstä saamasi palkka ei vaikuta jo maksussa olevan eläkkeesi määrään. Työstä kertyy sinulle lisää eläkettä, et kuitenkaan saa lykkäyskorotusta. Muista hakea työskentelystä kertynyttä eläkettä, kun täytät ylimmän eläkeiän.

Eläke voi olla puolet palkasta – ja enemmänkin

Nuorena työuraan kannattaa suhtautua ikään kuin maratoniin. Alkumatkasta taival saattaa vaikuttaa pitkältä tarpoa, mutta jokainen taitettu kilometri vie lähemmäs maaliviivaa.

Työuravuodet yhdessä kerryttävät eläkepottia. Lopulta työvuosien päätteeksi voi huomata kerryttäneensä itselleen kohtuullisen eläkeen. Eläke kertyy ansioista vuosien myötä.

Joka euro kerryttää eläkettä

Työeläkettä alkaa palkansaajille kertyä nyky-sääntöjen mukaan jo 17-vuotiaana tehdystä työstä. Työeläkkeesi on sitä suurempi, mitä pidempään työskentelet ja mitä myöhemmäksi siirrät eläkkeelle jäämistä.

Työeläke kasvaa työuramatkallasi kilsa kilsalta. Peruseriaate on, että eläke kertyy 1,5 prosenttia jokaisesta vuositulosta. Se saat-
taa ensikuulemalla tuntua äkkiseltään pieneltä. Mutta lasketaanpa lähemmin.

Vuosiansiot vaikuttavat yhdessä eläkkeen määrään.

Esimerkiksi 36 000 euron vuosiansioilla puolentoista prosentin kertymä tuo kuukausieläkkeenä 45 euroa. Jos jatkaisit työssä vaik-
kapa 35 vuoden ajan samalla tulotasolla, eläkkeesi kohoaisi 1 575 euroon kuukaudessa.

Jos jatkat vuosina saman kuin maratoo-
nari kilometreinä, sama tulotasoa tuo 42 vuodessa eläkepottina jo 1 890 euroa. Ansiotyöläsi kerrytät urasi aikana vanhuuden vuosik-
si kohtuullisen tulotason.

Lopulta vuosiansiot yhdessä työuran pi-
tuuden kanssa vaikuttavat eläkkeen määrään. Jos työhaluja ja -kykyä riittää, voi osaamis-
taan hyödyntää työssä jopa 70-vuotiaaksi. Ko-
ko työuran aika vaikuttaa, myös uran alku-
pään valinnoillasi vaikutat eläkekertymäsi.

Eläke kertyy 17-vuotiaasta lähtien

Pyysimme Eläketurvakeskuksen eläkeasian-
tuntija **Minna Virtasta** kertomaan vinkkejä
työuran alkutaivalta tarpovalle kolmekympp-
piselle.

– Pienetkin ansiot tuovat sinulle eläkettä,
hän kannustaa.

Minna Virtanen neuvoa seuraamaan
eläkkeen kertymistä työuran varrelta. Elä-
ke ei ole pelkästään vanhojen ihmisten juttu.
Jo nuorena kannattaa käydä verkossa sään-
nöllisesti katsomassa työeläkeotetta ja tar-
kistaa, että kaikki ansiotiedot ovat työeläke-
otteella kunnossa.

– Pidä huolta, että kaikki ansiot ovat työ-
eläkeotteellasi mukana ja sinulle eläkettä
kerryttämässä.

– Eläkettä kertyy tasaisesti nykysäännöin
jo 17-vuotiaasta asti tehdystä ansiotyöstä, jos
sitä ei omilla valinnoillaan lyhentele. Tiedos-
ta siis, mitä vaikuttaisi, jos aikoisit viettää vä-
livuotta tai hankkiutua eroon opinnoista tai
työstä, Minna Virtanen sanoo.

Työmarkkinoilla käydään juuri nyt kovaa
kisaa työpaikoista. Taloudessa on tiukkaa ja
nuorten työhön pääsy on vaikeutunut.

Työeläke kertyy koko työuralta

PERUSERIAATE on, että eläke kertyy
1,5 prosenttia jokaisesta tienatusta
eurosta. Näin vuosi vuoden jälkeen
koko työuran ajalta kertyneistä vuosi-
ansioista kertyy kokoon työeläke.

Esimerkiksi 36 000 euron vuosi-
ansioilla puolentoista prosentin ker-
tymä tuo kuukausieläkkeenä 45 euroa.
Alla esimerkkilaskelma, jonka avulla
asia konkretisoituu numeroiden avulla.

Näin kertyy eläkettä 36000 euron vuosiansioista:

**36000 euroa x 1,5 % ÷ 12 kk
= 45 euroa/kk**

– Ymmärrän hyvin, että joillekin työhön
menemisen kehotus on huono ajankohtaan
nähdessä eikä työn saamisen ole suinkaan hel-
poa.

Tieto on ulottuvillasi – ota selvää

Minna Virtanen kohtaa työssään asiakaspal-
velussa usein eläkkeisiin liittyvää väärinym-
märtämistä.

Nuoret usein luulevat ja sanovatkin var-
moina, etteivät he saa mitään eläkettä, kun

Minna Virtasen ohje meille taviksille: älä luule mitään, ota selvää työeläkkeistä. Tämä on paras neuvo nuorille, kun eläkeasiat askarruttavat.

tulevat aikanaan eläkeikään. Virtanen tart-
tuu tähän ja kannustaa ottamaan selvää
asioista väärin käsitysten levittämisen sijaan.

– Työstä eläke kertyy, se on fakta. Pystyt
aina työeläkeotteelta seuraamaan, mitä vai-
kutuksia työansioilla on ollut kertyneeseen
eläkkeeseen.

Kolmekymppisenä on työuraa edessäpäin
vielä reilut kolme vuosikymmentä. Nuoren
palkka on tyypillisesti pienempi kuin keski-
ikäisen, ja työuran aikana ansiot saattavat
vaihdella paljonkin vuosien välillä.

– Työelämään kannattaa suhtautua pitkä-
jänteisesti ja pitää huolta myös omasta osaa-
misesta ja jaksamisesta. Haluan kannustaa
olemaan rohkea ja tekemään valintoja, jot-
ka motivoivat pitkään työuraan, Virtanen
sanoo.

Palkkataso vaikuttaa työeläkkeen lisäksi
myös muihin etuuksiin, kuten sairauspäivä-
rahaan, jos sattuu sairastumaan.

– Työeläkeotteelta voi tarkistaa myös, mi-
ten ansiot ja tietyt etuudet, kuten tutkimnot
tai perhevapaat, ovat eläkettäsi korottaneet.

Kun työn syrjään pääsee kiinni, useimmi-
ten se on parhainta elämän aikaa.

– Parasta on, jos voi löytää työn, jonka te-
kemisestä nautit. Bonusta olisi vielä, jos palk-
kasi on mielestäsi kohdallaan etkä jää tyhjän
päälle soitttelemaan, Virtanen neuvoa.

Mikäli kaipaat henkilökohtaista neuvon-
taa eläketurvaasi, ole yhteydessä työeläkelai-

tokseesi, johon työnantaja on sinut vakuut-
tanut. Sivulla 25 on kerrottu eri eläkelaitos-
ten yhteystiedot.

Suuntaa kohti unelmaasi ja työuraasi tie-
toisena valinnoistasi. Työeläke kasvaa työstä,
ja eri eläkevaihtoehtoja voit katsella jo etu-
käteen laskureilla Työeläke.fi-palvelussa. /

Työeläke.fi:n laskurit käytössäsi

VOIT MIETTÄÄ omaa urapolkuasi ja käydä laskurilla
testaamassa eri vaihtoehtoja. Syöttämällä eri ansiotasoja
näet niiden vaikutuksen eläkkeeseesi.

- Eläkeiän laskuri
- Vanhuuseläkkeen laskuri
- Osittaisen vanhuuseläkkeen laskuri
- Perhe-eläkkeen laskuri
- Eläke perhevapaan ajalta
- YEL-työtulosuosituksen laskuri.

Kokeile eri
vaihtoehtoja:
Laskurit.tyoelake.fi

TYÖELÄKEOTE

TEKSTI: ANNE IIVONEN, MIRJAMI GYLLENBERG LÄHTEET: TYÖELÄKE.FI, ELÄKETURVAKESKUS JA TYÖELÄKELAITOSTEN VERKKOPALVELUT

Työeläkeote näyttää työstä kertyneen eläkkeesi

Tuleva työeläkkeesi pohjautuu työurasi pituuteen ja palkkaan. Voit milloin tahansa tarkistaa työeläkeotteelta kertyneen eläkkeesi.

Koko työurasi ajalta koostuvat ansiotiedot näytetään työeläkeotteella. Verkossa voit milloin tahansa katsoa, mistä ansioista ja työrupeamista sinulle on kertynyt eläkettä. Työeläkeotetta katsellessasi voit omassa rauhassa pohdiskella, paljonko olet kerryttänyt eläkettä tähän mennessä ja kuinka paljon ehdit vielä ansaita työurallasi.

Mitä ikinä teetkin työurasi aikana, kaikki työeläkevakuutettu ansio kirjataan rekistereihin ja näytetään työeläkeotteella.

Mistä työeläkeotteen saa? Kätevimmin se käy, kun kirjaudut eläkelaitoksesi verkkopalveluun. Kun kirjaudut palveluun, näytölesi avautuu työeläkeote ja sen sivussa hyödyllistä perustietoa työeläkkeestäsi. Jos valitset sähköisen työeläkeotteen, voit tarkastella eläkekertymäsi juuri silloin, kun sinulle parhaiten sopii.

Jos et tiedä työeläkelaitostasi, voit kirjautua myös Työeläke.fi-palvelun kautta työeläkeotteelle. Tällöin palvelu ohjaa sinut automaattisesti oikeaan laitokseen.

Nykysääntöjen mukaan työeläkettä alkaa kertyä työntekijöille 17 ikävuodesta ja yrittäjille 18 ikävuodesta lähtien. Ehdit usean vuosikymmenen aikana kerryttää kohtuullisen eläkkeen, jos teet täyden uran.

TYÖELÄKE KULKEE MUKANASI työpaikasta riippumatta, ja työuran varrella voit tarkistaa eläkekertymäsi työeläkeotteeltasi.

Näin tiedät, että ansiosi ovat kirjoissa ja kansissa oikein sekä käytössä, kun eläkeiän saavutettuasi eläke sinulle myönnetään.

Otteen tarkistamisvelvollisuus on sinulla. Siksi sinun on hyvä kiinnostua eläketurvastasi jo työuran alkuvaiheessa ja tarkistaa työeläkeotteelta, että kaikki työsuhteet ovat otteella ja kerryttävät työeläkettäsi.

Tarkistuksella on väliä, vain sinä itse saat huomata, jos jotain puuttuisi. Työeläkelaitoksen palvelussa sinua neuvotaan puuttuvien tietojen ilmoittamisessa. Tällöin ovat hyödyksi vaikka palkkalaskelmasi.

Työeläkeote muodostuu kaikille, joilla on työeläkelakien mukaan vakuutettua työskentelyä Suomessa tai tiettyjä palkattomia etuuksia.

Pimeästä työstä ei kerry minkäänlaista työeläkettä, joten viraapelina tehdyistä kuumatoimintakäytöistä ei ole merkintää työeläkeotteella.

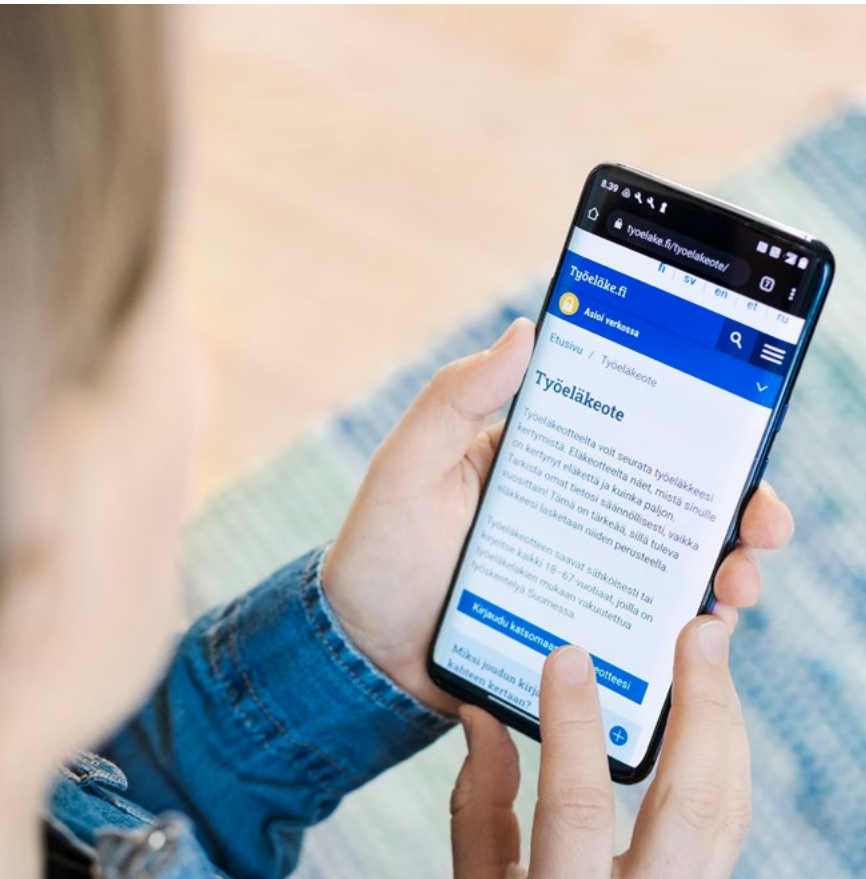
Työeläke.fi ohjaa tietojesi äärelle

TYÖELÄKEOTE on kätevin ja kattavin lukea verkossa. Sinulle ei lähetetä otetta postitse, jos valitset vaivattoman verkkosivoinnin.

Myös kirjepostina ote on saatavana, vaikkakin harvemmin ja suppeampana kuin verkossa. Kotiin postitetussa työeläkeotteessa näkyy vain kuluva ja kuuden edeltävän vuoden tiedot. Jollet ole valinnut sähköistä otetta, saat paperisen työeläkeotteen joka kolmas vuosi.

Joten on viisasta mennä katsomaan tietoja verkossa, koska siellä on nähtävillä tiedot koko työhistorialtasi.

Jos unohdat koko asian etkä sähköisen otteen valinneena olisi katsonut työeläkeotetta neljään vuoteen, työeläkelaitoksesi huolehtii ja lähettää otteen sinulle postitse.

Tarkista työeläkeote verkossa vuosittain!

Näin hyödyt, kun tarkistat otteesi verkkopalvelussa:

- näet koko työhistoriasi ja eläkettä kerryttävät ansiot kerralla
- voit tarkistaa otteesi silloin, kun sinulle parhaiten sopii
- sinun ei tarvitse odottaa paperipostia kotiisi saat korjauksen nopeammin eteenpäin, kun huomaat mahdolliset puutteet ajoissa.

JULKISEN ALAN työeläkevakuuttaja Keva tarjoaa työeläkeotteen pääosin sähköisenä. Asiakkaat saavat sen Omat eläketietosi -verkkopalvelussa. Siellä näkyvät tiedot koko työhistoriasta. Jos et voi käyttää sähköistä palvelua, voit tilata otteen kirjeitse.

Kaikki ansiot yhdessä vaikuttavat eläkekertymäsi

TYÖELÄKEOTTEELTA sinun on helppo nähdä kunkin vuoden ansiotasi kertynyt työeläkkeen määrä.

Lisäksi verkkopalveluissa on yleensä mahdollisuus kokeilla

erilaisia laskureita ja saada kattavammin eläkearvioita. Näin voit seurata laskurilla, paljonko tuleva eläkkeesi on eri elämäntilanteissa ja eri tulotasoilla.

Työeläkeotteelta näet eläkettä kerryttävät ansiosi:

- työansiot sekä yksityiseltä että julkiselta alalta
- yrittäjätoimintajaksot
- eräät eläkkeeseen oikeuttavat etuudet, esimerkiksi tietyt tutkinnot tai alle 3-vuotiaan lapsen hoitovapaa.

Eläkekertymäsi perustuu koko työurasi tienestihin

TYÖELÄKEOTTEELTA sinun on helppo nähdä kunakin vuonna kertyneestä ansioistasi kertynyt eläkkeen määrä.

Lisäksi verkkopalveluissa on yleensä mahdollisuus kokeilla erilaisia laskureita ja saada kattavammin eläkearvioita eri elämäntilanteissa ja eri tulotasoilla.

Pohjoismaista voimaa

Suomen eläketurva kestää kansainvälisen vertailun

Suomi sijoittui kahdeksanneksi maailmanlaajuisessa Mercer-eläkevertailussa. Vertailuun osallistui 52 maata, ja se kattaa kaksi kolmasosaa maailman väestöstä.

Media maalaakin usein synkän kuvan eläkkeistä. Klikkiotsikoista on välillä hyvä zoomata laajempaan kuvaan.

Kansainvälisesti Suomen eläketurvaa pidetään luotettavana ja vakaana. Sijoitumme maailman kattavimmassa eläkevertailussa kahdeksanneksi.

– Järjestelmä on rakenteeltaan kunnossa, mutta kehitettävääkin aina löytyy, kertoo yhteyspäällikkö **Mika Vidlund** Eläketurvakeskuksesta.

Mercer-vertailu arvioi maiden eläketurvaa kolmella mittarilla: hallinnon luotettavuus, eläkkeiden riittävyys ja eläkejärjestelmän kestävyys.

Mikä Mercer?

- Mercer CFA Institute Global Pension Index -vertailun laatii kansainvälinen konsulttiyhtiö Mercer.
- Eläkevertailuun osallistui 52 maata, ja se kattaa kaksi kolmasosaa maailman väestöstä.
- Maiden eläketurvaa arvioidaan kolmella osa-alueella: hallinnon luotettavuus, eläkkeiden riittävyys ja eläkejärjestelmän kestävyys.
- Global Pension Index -vertailua on julkaistu vuodesta 2009.

TOP 10 -eläkejärjestelmät					
	Sija		Eläkkeiden riittävyys	Järjestelmän kestävyys	Hallinnon luotettavuus
	1. Hollanti	(85.4)	2. (86.1)	3. (83.5)	5. (86.8)
	2. Islanti	(84.0)	6. (83.0)	1. (85.7)	12. (83.3)
	3. Tanska	(82.3)	8. (82.9)	2. (85.0)	22. (77.6)
	4. Singapore	(80.8)	11. (79.4)	7. (75.5)	2. (90.4)
	5. Israel	(80.3)	17. (75.6)	4. (83.2)	11. (83.6)
	6. Ruotsi	(78.2)	15. (76.8)	6. (76.3)	14. (83.0)
	7. Australia	(77.6)	24. (69.0)	5. (81.1)	8. (86.4)
	8. Suomi	(76.6)	14. (77.4)	13. (65.6)	1. (90.6)
	9. Chile	(76.6)	21. (71.9)	8. (74.9)	7. (86.6)
	10. Norja	(76.0)	13. (77.8)	15. (65.2)	4. (88.4)

Lähde: www.mercer.com/globalpensionindex

Maailman luotettavin vuodesta toiseen

Suomen eläketurvan vahvin osa-alue on sen hallinnon luotettavuus. Saamme vuodesta toiseen parhaat pisteet vakaudesta ja riskienhallinnasta. Eläkevarojen hoito on huolellisesti säädelty ja sijoittamista valvotaan tiukasti.

Luotettavuudessa painotetaan myös kansalaisten yhdenvertaisuutta ja eläkkeen määrän ennustettavuutta. Monissa maissa

eläkkeen kertyminen voi riippua ammatista ja työpaikan vaihto voi joissain tapauksissa heikentää eläkettä.

– Suomessa eläkettä kertyy samoin säännöin kaikissa ammateissa, eikä sen määrä heilu pörssikurssien mukaan. Tämä luo varmuutta ja selkeyttä, joka näkyy pisteissämme, kertoo Vidlund.

Suomessa oman eläkkeen määrän voi milloin tahansa tarkistaa työeläkeotteelta. Lisäksi eläkkeen hakeminen onnistuu yh-

Suomen eläkejärjestelmää pidetään maailman luotettavimpana.

dellä hakemuksella, ns. yhdeltä luukulta siltä eläkelaitokselta, jossa viimeisin työsuhte oli vakuutettuna.

Eläkkeet EU-keskiarvoa parempia

Eläkkeiden riittävyys sijoitumme hyvin. Suomen keskimääräinen kuukausieläke on samaa tasoa kuin Ruotsissa ja EU-keskiarvoa parempi. Emme kuitenkaan yllä huipputasoihin, kuten Tanskan tasolle.

– Eläkkeiden riittävyys tarkoittaa kuitenkin paljon muutakin kuin eläkkeen määrää, Vidlund huomauttaa.

Eläkeajan elintasoon vaikuttaa myös oma säästämis- ja velkaantumistaso. Käytännössä se, miten hyvin ihmiset ovat varautuneet omaan tulevaisuuteensa.

Tässä suomalaisilla on vertailun mukaan vielä parannettavaa, vaikka kiinnostus sijoittamiseen on kasvanut.

Kestävyydessä kohtuullinen

Suomi sijoittuu eläkejärjestelmän kestävyys-ssä kohtuullisesti. Suomen haasteet liittyvät suurelta osin vaikeaan väestörakenteeseen. Väestö vanhenee ja syntyvyys on ennätysmatalalla.

Vaikka Suomella on hyvät eläkevarat, meillä ei ole täysin rahastoivaa eläkejärjestelmää, kuten kärkeimmissä Islannissa ja Hollannissa.

– Meillä eläkkeet maksetaan pääosin eläkemaksuista ja vain osittain rahastoista. Tämä tekee eläkejärjestelmästä kärkeimäitä herkemman matalan syntyvyyden vaikutuksille, sanoo Vidlund.

Suomi saa kiitosta siitä, että vanhuuseläkeikä on sidottu elinajanodotteen kehitykseen. Näin työssä ja eläkkeellä vietetyn ajan osuus pysyy ennallaan, vaikka elinikä pitenee.

– Suomen eläkeikä on EU:n keskitasoa. Vastaisuudessa se seuraa elinajanodotteen kehitystä, kuten monissa muissa maissa. /

Suomi vs. Ruotsi

Maiden eläkejärjestelmät ovat erilaisia, mutta ne tuottavat suunnilleen samansuuruiset eläkkeet.

Hallinnon luotettavuus

Suomi on selvästi parempi sääntelyn ja riskienhallinnan suhteen. Suomen järjestelmää pidetään maailman luotettavimpana. Ruotsissa on opittu skandaaleista ja tiukennettu hallinnon vaatimuksia.

Eläkkeiden riittävyys

Suomen ja Ruotsin eläkejärjestelmät ovat yhtä anteliaita, vaikka hyvin erilaisia. Suomen lakisääteiset työeläkkeet ovat keskimäärin suurempia kuin Ruotsissa. Kun Ruotsin työeläkettä täydentävät lisäeläkkeet lasketaan mukaan, maat ovat käytännössä tasoissa.

Järjestelmän kestävyys

Ruotsi on Suomea edellä useilla kestävyystä kuvaavilla mittareilla. Sen vanhushuoltosuhte on matalampi ja syntyvyys korkeampi. Eläkemenojen sekä julkisen velan osuus suhteessa bruttokansantuotteeseen on selvästi matalampi. Myös talous on kasvanut ripeämmin.

Lisäksi Ruotsilla on enemmän eläkevaroja ja ikääntyneiden työllisyysaste on korkeampi.

Vuoden 1980 talviolympialaisissa Lake Placidissa Juha Miedon täpärä kakkossija miesten 15 kilometrin kilpailussa on jäänyt ikonisesti mieleen. Kultamitalin vei Ruotsin Thomas Wassberg sadasosasekunnin erolla.

Talouden sanat johtavat harhaan

MIKSI TALOUSKESKUSTELUA on vaikea ymmärtää? Ehkä siksi, että taloudesta puhutaan niin hämärästi.

Osa talouden sanoista johtaa aivan tahallisesti harhaan. Aina siitä ei ole haittaa. Ei synny suurta vahinkoa, kun kömpelön organisaation johto ilmoittaa, että organisaatio on tästedes ketterä. Syntyy ainoastaan hilpeyttä työntekijöiden keskuudessa.

Korulauseet ja kaunopesu ovat jokapäiväisiä ilmiöitä. Pörssiyhtiö julistakoon ihan rauhassa olevansa vastuullinen, sillä kukaan ei ota julistusta tosissaan eikä edes tiedä, mitä vastuullisuus juuri tänään tarkoittaa.

Sanoja muotoillaan jatkuvasti lisää niin asiakkaiden, sijoittajien kuin ennen kaikkea päättäjien ohjailemiseksi. Kilpailukyky tarkoittaa kehoja palkkoja. Suomen etu tarkoittaa sen etua, joka sanoo Suomen etu.

Taloutta seuraaville on kerrottu, että metsäteollisuus on talouden veturi, että telakkateollisuus on talouden veturi, että kasvuyritykset ovat talouden veturi, että investoinnit ovat talouden veturi, että vihreä siirtymä on talouden veturi, että pääkaupunkiseutu on talouden veturi ja että Kainuu on talouden veturi. Vetureita on, mutta juna ei liiku, sillä veturi on pelkkä kielikuva.

KIELIKUVIEN TARKOITUS on, että tottuissimme niihin ja alkaisimme uskoa niiden olevan totta, että unohtaisimme niiden olevan sitä mitä ne ovat, eli vain kielikuvia.

Lähihistorian taitavin sanankäyttäjä on makeisyhtiö Fazer. Se taisteli näyttävästi niin sanottua makeisveroa vastaan ja sai puolelleen sekä median, suuren yleisön että lopulta myös maan hallituksen.

Mitään makeisveroa ei kukaan tosin ollut säätämässä, makeisvero oli Fazerin itse keksimä sana. Kyse oli vain siitä, että makeisten alennettu arvonnäkövero olisi muutettu normaaliksi, toisin sanoen samalle tasolle kuin vaikkapa vaatteista, saippuasta ja vesijohtovedestä maksettava vero.

PAHIMMANLAATUISIA HARHASANOJA ovat ne, joita ei ole edes tarkoitettu harhasanoiksi. Talouden keskeisin sana eli kasvu on ilmeisen vilpittömästi lainattu luonnosta. Valitettavasti talouden kasvu on aivan eri asia kuin luonnon kasvu. Ne ovat pikemminkin toistensa vastakohdat. Kun talous kasvaa, luonnonvarat eivät kasva, vaan ehtyvät. Kasvu on vähenemisen lisääntymistä.

Aina kun kielikuvia lainataan luonnosta, ollaan karikkaisilla vesillä. Huomasitte varmaan, että edellisen lauseen kielikuva on lainattu luonnosta. /

**Kömpelö
muuttuu
ketteräksi.**

Viikon ruuat 40 eurolla

Ruoka kuuluu hyvään arkeen

Kaamokseen pimenevien iltojen välipalaksi sopivat banaaniletut. Namskis!

Kun teet ruokaa itse, säästät luontoa ja kukkaroasi. *Maukas arki kuuluu kaikille* -oppaasta löydät hyviä ruokavinkkejä helpoin reseptin.

Poimimme oppaasta banaanilettujen ohjeen.

Resepti on mitoitettu neljälle henkilölle, voit myös puolittaa tai tuplata ohjeen. Banaaniletut maistuvat aamiaiseksi, välipalaksi tai vaikkapa jälkiruuksi, jos tuunat lettukekoasi marjoilla ja miedosti makeutetulla kermaviilillä tai rahkalla sekä ohuella hunajanorolla. /

Maukas arki kuuluu kaikille

MARTTALIITTO suunnitteli *Maukas arki kuuluu kaikille* -ruokaoppaan yhdessä Takuusäätiön kanssa. Selkokielliset, helpot ja edulliset ruokaohjeet on suunniteltu niin, että kuka tahansa pystyy oppaan avulla loihtimaan noin 40 eurolla viikon ruokalistan. Testaa sinäkin helpoja ja edullisia arkiruokia.

Maukkaan arjen reseptejä

Banaaniletut

15 min valmistusaika

- 2 banaanina
- (säästövinkeksi: hyödynnä hävikkibanaaneja)
- 2 kananmunaa
- 1 dl vehnäjauhoja
- 1/3 tl leivinjauhetta
- riippaus suolaa tai jätä lisäämättä
- ruokaöljy, margariini tai voi paistamiseen

1. Kuori banaanit ja soseuta ne haarukalla kulhossa.
2. Riko kananmunat banaanin joukkoon ja sekoita.
3. Sekoita leivinjauhe vehnäjauhoihin. Lisää jauhot banaanin-munaseokseen.
4. Kuumenna pieni määrä rasvaa paistinpannalla tai lettupannalla. Nostelet pannulle taikinaa kahden ruokalusikan avulla.
5. Paista pari minuuttia, käännä letut lastalla ja paista myös toiselta puolelta pari minuuttia. Paista näin koko taikina. Tarjoa sellaisenaan tai sokerilla makeutetun puolukkasurvojen kanssa.

Eläkevaroja on 270 miljardia euroa

Osa eläkemaksuista rahastoidaan tulevia sukupolvia varten. Pitkäjänteinen sijoittaminen parantaa eläkejärjestelmän kestävyyttä.

Suomalainen eläketurva on ennustettavampi kuin monissa muissa maissa. Suomessa käytössä on etuusperusteinen järjestelmä, jossa eläkkeen määrä ei vaihtelee sijoitusmarkkinoiden mukaan. Eläke maksetaan sovittuna suuruusena koko eläkkeellöolon ajan.

– Jokaisesta eurosta kertyy 1,5 senttiä työeläkettä. Näin eläkkeen määrä perustuu koko työurasi aikaisiin ansioihin, sanoo **Mikko Kautto**, Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja.

Ennustettavuus helpottaa tulevaisuuden suunnittelua. Voit tarkistaa kertyneen eläkkeesi määrän työeläkeotteelta, ja voit arvioida eläkeajan tulotasoa laskurilla.

”Eläke kuuluu omaisuudensuojan piiriin ja on inflaatio-suojattu.”

Eläketurvan ennustettavuus syntyy siitä, että tulevaisuuteen varaudutaan yhdessä. Osa työeläkemaksuista sijoitetaan pitkäjänteisesti, jotta voidaan turvata myös tulevien sukupolvien eläkkeet.

Eläkevaroja on kerätty systemaattisesti rahastoihin noin 270 miljardia euroa. Taloudellisiin haasteisiin ja väestön vanhenemiseen on varauduttu jo 1960-luvulta lähtien, jolloin työeläketurva luotiin.

– Heti alusta alkaen nähtiin järkeväksi kerätä eläkemaksua hieman enemmän kuin eläkkeisiin meni rahaa. Tällä varauduttiin tulevaan eläkemenon kasvuun, kertoo Kautto.

Yhdessä varautuminen on järkevää

Työeläke on sosiaalivakuutus. Eli vanhuuteen ja työkyvyttömyyteen varaudutaan yhdessä, sen sijaan että jokainen säästäisi oman turvansa.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kenelläkään ei ole omaa eläketiliä, vaan meillä on yhteiset lakisääteiset eläkevarat.

– Yhdessä varautuminen luo vakautta eläkkeiden maksamiseen. Kertynyt eläke kuuluu omaisuudensuojan piiriin ja on inflaatio-suojattu. Vanhuuseläkettä maksetaan elämän loppuun saakka.

Jos ihminen säästäisi yksin vanhuuden turvansa, hänen pitäisi arvioida sijoitustensa riskitaso ja hyväksyä sen mukainen tuottojen vaihtelu. Lisäksi pitäisi pystyä arvioimaan, kuinka kauan säästetyt varat riittävät – eli kuinka vanhaksi elää.

Sijoittamiseen perehtynyt Maija tai Matti Meikäläinen saattaisi tässä onnistuakin, mutta isossa kuvassa on järkevämpi jakaa riskiä yhdessä.

– Näin kenenkään ei tarvitse yksilötasolla varautua siihen, että elää poikkeuksellisen vanhaksi.

Sama koskee työkykyä. Kukaan ei voi tietää työuran alussa, joutuuko työkyvyttömäksi.

MILKA ALANEN

Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja Mikko Kautto painottaa, että työeläkevaroja rahastoidaan pitkäjänteisesti ja systemaattisesti.

– Siihen on käytännössä hyvin vaikea varautua yksin. Olennaista on myös se, että jos säästäminen ei ole pakollista, se jää helposti tekemättä tai liian vähäiseksi.

Sijoitusuudistus pyrki vahvistamaan eläketurvaa

Suomen eläkevaroja sijoittavat työeläkelaitokset, kuten työeläkeyhtiöt. Sijoitustoimintaa ohjaa tarkka sääntely ja valvonta, joka koskee muun muassa hajauttamista ja riskienhallintaa.

– Lain mukaan eläkevarat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti, sanoo Kautto.

Tuottavuus tarkoittaa mahdollisimman suurta tuottoa. Turvaavuus tarkoittaa sitä,

KAROLIINA PAATOS

Työeläke on sosiaalivakuutus. Vanhuuteen ja työkyvyttömyyteen varaudutaan yhdessä, sen sijaan että jokainen säästäisi oman turvansa.

että sijoitustoiminnassa vältetään liiallista riskinottoa.

Ensi vuonna tulevan lain mukaan työeläkeyhtiöt voivat kasvattaa sijoitusten osakepainoa. Samalla on huolehdittu siitä, ettei osakkeiden pakkomyyntiin jouduta kurssien laskiessa. Riskiä siis kasvatetaan, mutta periaate ei ole muuttunut. Turvaavuudesta on edelleen huolehdittava.

Tulevaisuudessa eläkevarojen merkitys kasvaa entisestään, sillä Suomen syntyvyys on matala.

– Tähän uudistuksella varaudutaan. Tulevaisuudessa isompi osa eläkkeistä maksetaan rahastoista. Laskelmiemme mukaan eläketurvan rahoitus on nyt tasapainossa, kertoo Kautto. /

Työeläkkeet rahoitetaan maksuilla ja sijoituksilla

TYÖELÄKETTÄ kertyy tekemästasi työstä ansioiden mukaan. Kukin työssäkäyvä sukupolvi rahoittaa työeläkemaksuillaan eläkkeellä olevien työeläkkeet.

Osa vuosittain kerättävistä työeläkemaksuista rahastoidaan. Sijoittamalla turvataan se, että työeläkkeiden maksamiseen on riittävästi rahaa myös tulevaisuudessa. Osa työeläkkeistä maksetaan jo nyt rahastoista. Ilman rahastoja työeläkemaksu olisi nykyistä korkeampi eli suurempi osa pal-kastasi menisi työeläkkeisiin.

Viidesosa työeläkkeistä maksetaan eläke-rahastoista. Vuonna 2024 työeläkkeitä maksettiin 36 miljardia euroa.

Esa Juntunen varautuu oman talouden hallintaan

Säästäminen kannattaa aina

Esa Juntunen on kartuttanut yli puolen miljoonan euron omaisuuden sinnikkäällä säästämisellä. Hän paljastaa, miten jokainen meistä voi varautua eläke aikaan myös itse sijoittamalla.

Eläkejärjestelmään luottavat eniten yli 60-vuotiaat, kun taas alle 30-vuotiaissa on keskimääräistä enemmän omasta eläketurvasta huolestuneita.

Eläketurvakeskuksen tekemän Eläkebarometrin tulokset eivät yllätä talouskirjailija ja blogisti **Esa Juntusta**, 34.

– Nuorten pessimismiin vaikuttaa varmasti pitkään jatkunut hidas talouskasvu ja epävarmuus tulevasta. Lisäksi fakta on, että Suomen väestö ikääntyy koko ajan. Eläkkeen saajien osuus suhteessa eläkemaksu- ja maksaviin palkansaajiin kasvaa, Juntunen pohtii.

Juntunen ei ole kuitenkaan yhtä pessimistinen kuin moni ikätoverinsa. Hän uskoo saavansa aikanaan kohtuullisen eläkkeen, vaikka eläketurva ei ehkä olisikaan aivan samaa tasoa kuin nykyisillä eläkeläisillä.

– Eläkejärjestelmä on kestäväällä pohjalla. Olen kuitenkin varautunut siihen, että oma eläkeikäni voi nousta 70 vuoteen tai ylikin.

Oma eläkekertymä kannattaa tarkistaa

Nykyisillä säännöillä Esa Juntusen alin eläkeikä on 67 vuotta ja kahdeksan kuukautta. Siihen on aikaa vielä 34 vuotta, mutta hän

on seurannut jo pitkään työeläkkeensä karttumista.

– Suosittelen samaa kaikille muillekin, vaikka työuraa olisikin vielä paljon jäljellä. Eläkekertymän ja arvion tulevasta eläkkeestä voi tarkistaa helposti omasta työeläkeotteesta.

Juntunen sanoo, että arvio eläkkeen tulevasta tasosta voi olla pettymys. Toisaalta se voi myös herätellä pohtimaan, miten lakisääteisen eläkkeen rinnalle voisi alkaa kerryttää pesämunaa itse säästämällä.

Omasta kokemuksesta hän tietää, että pitkäjänteisellä säästämisellä pienistäkin summista saa ajan myötä kasaan mukavan rahamäärän.

Juntunen kertoo olevansa duunariperheen kasvatti, joka on kasvattanut yli puolen miljoonan euron omaisuuden lähes nolasta ilman perintöjä tai lottovoittoja. Tästä hän kertoo suosituissa Omavaraisuus-talusblogeissaan. Hän kiittää myös jakamassa oppejaan sijoitusmessuilla ja lukiodien yhteiskuntaopin tunneilla.

– Haluan auttaa muitakin ihmisiä saamaan oman taloutensa hallintaan. Se on helpompaa kuin moni luuleekaan.

Sijoittaminen vaatii pitkää pinnaa

Sijoittamisesta ja säästämisestä puhuminen on Esa Juntuselle rakas harrastus. Päivätyönään hän tekee vakuutus alalla it-alan töitä,

Esa Juntunen ei ole eläkekriitikko ja seuraa säännöllisesti työeläkekertymänsä. Kertymän ja arvion tulevasta eläkkeestä voi tarkistaa helposti omasta työeläkeotteesta.

”Olen varautunut siihen, että oma eläkeikäni voi nousta 70 vuoteen tai ylikin.”

joista kertyy hänelle työeläkettä. Oman talouden toinen tukijalka ovat koko ajan karttuvat säästöt.

Juntunen kertoo sijoittaneensa 17-vuotiaasta lähtien osakkeisiin. Pörssissä riittää nousuja ja laskuja, mutta pitkällä aikavälillä osakkeet antavat hänen mielestään säästöille parhaan tuoton.

Liiallista riskinottoa hän on kuitenkin aina välttänyt. Samaa hän suosittelee muillekin sijoittajille.

Juntunen neuvoo, että osakkeet kannattaa valita huolella ja hajauttaa säästöt useaan kohteeseen. Monesti helpoin ja edullisin tapa on säästää esimerkiksi niin sanottuihin indeksirahastoihin, jotka seuraavat jonkin tietyn osakemarkkinan kehitystä.

– Sijoittaminen vaatii ennen muuta kärsivällisyyttä. Mitä nuorempana pääsee alkuun, sitä enemmän sijoitukset kasvavat pitkällä aikavälillä. Ajan myötä säästöt kasvavat korkoa ja korolle kasvaa korkoa.

Juntunen kertoo hiljattain aloittaneensa säännöllisen säästämisen alle yksivuotiaalle lapselleen. 15 euron kuukausisijoitus menee indeksirahastoon, joka sijoittaa hajautetusti maailman osakemarkkinoille.

– Säästämisen voi aloittaa kaikissa elämänvaiheissa. Se ei ole liian myöhäistä vanhemmallaan iällä. Lähempänä eläkeikää asuntolaina on yleensä jo maksettu ja palkkakin on korkeampi kuin koskaan uralla.

Juntunen kertoo isästään, joka poikansa innostamana kiinnostui sijoittamisesta 60-vuotiaana. Mielekkään harrastuksen lisäksi hän on saanut osakesijoitusten tuotoilla mukavaa lisää eläkkeensä päälle.

Myös turhia kuluja voi karsia

Pitkäjänteisen sijoittamisen ohella oman talouden hallintaan kuuluu Juntusen mielestä

Esa Juntunen kertoo, että hän on alusta lähtien tavoitellut taloudellista riippumattomuutta, ei niinkään aikaista eläköitymistä.

oleellisesti varautuminen yllättäviin tilanteisiin. Pankkitilillä on hyvä olla aina jonkin verran rahaa, jos pesukone hajoaa tai auton joutuu viemään korjaamoon.

Säästämiseen liittyy oleellisesti myös omen menojen seuranta. Kodin päivittäisistä kuluista voi löytyä asioita, joista on mahdollista tinkiä ja laittaa säästyvät rahat talteen.

– Eläkepäivien ohella säästöt tuovat turvaa kaikkiin elämäntilanteisiin, vaikkapa työkyvyttömyyden varalta. Yllättävissäkin tilanteissa elintason pystyisi pitämään suunnilleen samana.

Nykyisellä vauhdilla Juntusen sijoitus-salkku kasvaa tulevina vuosina niin, että hän voisi jättäytyä pois päivätöistä jo vuosia ennen eläkeiän täyttymistä.

– Olen alusta lähtien tavoitellut taloudellista riippumattomuutta, en niinkään aikais-ta eläköitymistä.

Juntunen toivoo, että hän voi jatkaa töiden tekemistä virallisen eläkeiän saavuttamisen jälkeenkin.

– Jos virtaa riittää, haluan jatkaa kirjoittamista ja tehdä muitakin mielekkäitä ja kiinnostavia asioita aivan elämän loppuun asti. ✓

Dear Jari -palstalla eläkeasiantuntija **Jari Mustonen** vastaa usein kysyttyihin kysymyksiin. Tällä kertaa keskitymme nuoria aikuisia kiinnostaviin aiheisiin.

Meille syntyy vauva, pieneneekö eläkkeeni?

Morjens! Mulla on kohta 10 vuotta töitä takana ja kuukausieläke näyttää olevan viisi sataa euroa. Voiko tämä oikeasti pitää paikkansa?

Ville Mansesta

Moro Ville, ei syytä huoleen. Työeläkeotteella eläkkeen määrä kertoo, paljonko sinulle on kertynyt työeläkettä tähän mennessä. Se ei ole sama asia kuin sinun tuleva eläkkeesi.

Voit helposti jatkaa työelämässä vielä kolme vuosikymmentä. Mitä pidempään jatkat työelämässä, sitä suuremman eläkkeen ansaitset.

Voit arvioida tulevan työeläkkeesi määrän Työeläke.fi-palvelun laskurilla. Lukaise sivulta 12 juttu eläkelaskurista.

Seuraa työeläkeotettasi aika ajoin. Ilmoita eläkelaitokseesi, jos työeläkeotteelta puuttuu jotain.

Olen juuri 40 vuotta täytettyäni jäämässä lakkautettavalta Kaukaan paperitehtaalta työttömäksi. Mitä se vaikuttaa eläkkeeseeni?

Nimim. Kultainen noutaja

Työeläkettä kertyy myös työttömyyden aikana ansiosidonnaisesta työttömyyspäivärahasta.

Eläkekertymä lasketaan sen mukaan, mikä palkka on päivärahan taustalla – ja tästä palkasta huomioidaan **75 prosenttia** eläkkeen laskennassa. Työttömyysajalta eläkkeesi heikentyy siis neljänneksellä.

Esimerkiksi jos olet **työssä koko vuoden**, ja palkka on 30 000 euroa vuodessa eli 2 500 euroa kuukaudessa, työeläkettä kertyy noin **38 euroa kuukaudessa**.

Jos taas olet **työttömänä koko vuoden** ansiosidonnaisella, ja ansiot ennen työttömyyttä olivat 30 000 euroa vuodessa, työeläkettä kertyy noin **28 euroa kuukaudessa**.

Eli vaikka olisit vuoden ansiosidonnaisella työttömyyspäivärahalla, eläkekertymäsi ei sinä aikana romahda, vaan pysyy jonkinlaisella kohtuullisella tasolla työttömyytesi aikana. Tsemppiä työnhakuun!

Miksi en saanut eläkettäni täytenä, vaan joku ihmeen elinaikakerroin nakertaa eläkettäni? Mikä leikkuri se on ja mihin se perustuu?

Nimim. 100-vuotiaaksi

Elinaikakertoimen voi kokea leikkuriksi, koska se nipsaisee eläkekertymästä ja siten ottaa huomioon eliniän pitenemisen.

Kun elämme pidempään, saman työeläkepotin on riitettävä pidemmäksi aikaa.

Elinaikakerroin määritellään kullekin ikäluokalle 62 vuoden iässä. Esimerkiksi vuonna 1963 syntyneiden vanhuuseläkkeitä elinaikakerroin pienentää reilut 5,3 prosenttia.

Elinaikakertoimen vähennys tulee siis kaikille. Sen vaikutusta voit valinnoillasi pienentää, jos työskentelet hieman pidempään etkä jää eläkkeelle heti alimman vanhuuseläkeiän saavutettua.

Meille syntyy pian lapsi. Jos jään lapsen kanssa kotiin, paljonko vanhempainraha-aika pienentää eläkettä?

Terveisin Eeva ja Aatami

Vanhempainvapaa ei heikennä eläketurvaa, päinvastoin. Vanhempainpäiväraha-ajalta kertyy eläkettä enemmän kuin jos olisit

työssä samoilla ansioilla, koska laskennallista vuosituloasi korotetaan 21 prosentilla. Näin pienokainen tuo sinulle univajeen lisäksi mukanaan paremman eläkkeen.

Voit tarkistaa Työeläke.fi-palvelussa perhevapaalaskurilla eläkekertymäsi. Tutustu muilta osin perhevapaaetuuksiin Kelan palveluissa.

Moi, Jari! Hain tarjoilijan paikkaa. Ravintolassa työ tarjottiin kevytyrittäjänä viisi euroa paremmalla tunti-likalla. Jos otan sen vastaan, mitä tämä tarkoittaa?

Terveisin Kata

Hei Kata, työn tekeminen ns. kevytyrittäjänä on yleistynyt viime vuosina merkittävästi.

Huomioithan, että mikäli työskentelet yrittäjäasemassa, olet velvollinen hoitamaan ja maksamaan sosiaalivakuutusmaksusi itse. Tällöin sinulla ei ole taustalla työnantajan hartioita huolehtimassa palkanmaksusta eikä esimerkiksi sunnuntai- ja iltalisistä, vuosilomista, työterveyshuollosta sekä tietenkään työeläkemaksuista.

Ensi alkuun ole yhteydessä valitsemaasi työeläkeyhtiöön, joka selvittää, onko työskentelysi palkansaajana vai yrittäjänä tehtyä työtä.

Hei, olen ollut kuukausitolkulla sairauslomalla. Voinko kolmevitosena saada jotain eläkettä ja onko se tosiaan vain tuo muutama sata euroa, joka työeläkeotteessani näkyy?

Nimim. Särkyyn kyllästynyt.

Hei, kun sairastaminen on kestänyt noin

Tämän palstan kysymykset ovat esimerkinomaisia. Lue lisää eri aiheista Työeläke.fi:ssä tai työeläkelaitoksesi verkkopalvelussa. Lehtemme sivulla 15 on kerrottu työeläkelaitoksista.

pitkään, työkyky tulee arvioitavaksi. Työkyvyttömyyseläkkeen myöntö edellyttää vähintään vuoden työkyvyttömyyttä.

Jos sinulle myönnetään työkyvyttömyyseläke, se on enemmän kuin työeläkeotteella näkyvä eläke.

Työeläkelaitoksesi päättää myöntämistä ja kertoo sinulle työkyvyttömyyseläkkeen määrän työeläkelaitoksesi verkkopalveluissa. Arvioita voit tarkastella myös Työeläke.fi:n laskureilla.

Eläke- ja kuntoutusasioissa sinua auttavat eteenpäin työnantajasi, työeläkelaitoksesi sekä työterveys.

Hei, Jari! Olen lukion jälkeen tehnyt satunnaisia keikkatöitä. Opinnot jäi aikoinaan käymättä. Mietin, jos heittäydyn yliopisto-opiskelijaksi, vaikuttaako se jotenkin eläkkeeseeni? Maisterina vois olla mahkut parempiin hommiin.

Migu-92

Hei, Migu. Hienoa, että olet miettinyt opiskelua. Yleensä korkeakoulutus parantaa mahdollisuuksia työmarkkinoilla.

Suoritetusta tutkinnosta työeläkettä kertyy tutkinnon laajuuden mukaan. Homma menee niin, että eläkettä kertyy opiskeluajalta ikään kuin saisit 876 euron kuukausipalkkaa.

Ylempi korkeakoulututkinto korottaa työeläkettä 66 euroa kuukaudessa. Summa on likimain samaa luokkaa, minkä reilu neljä tonnia kuussa tienaa palkansaaja kerryttää eläkettä yhden vuoden työansioiltaan. Tutkintoon johtava opiskelu on tässäkin mielessä kannattavaa.

Tutkinnon suorittamisesta tulee merkinä työeläkeotteelle, josta on kerrottu sivulla 20. /

Työeläke.fi

Kansalaisen tietopalvelu Työeläke.fi

Työeläke.fi-palvelu tarjoaa yleistietoa työeläkkeistä ja reitti omaan työeläkeotteeseen. Omissa eläkeasioissasi sinua palvelee työeläkelaitoksesi.

Hyvä tietää työeläkkeestä

Mikä on palkkakuitissakin näkyvä TyEL-maksu?

Työnantajasi hoitaa työntekijöilleen eläkevakuutuksen ja tilittää keräämänsä maksut eläkelaitokselle. Työnantaja maksaa työeläkevakuutusmaksua palkkasumman perusteella ja maksaa eläketurvasta enemmän osan, hieman päälle 17 prosenttia palkasta. Palkansaajan osuus 7,30 prosenttia (vuonna 2026) työeläkemaksusta näkyy eriteltyinä palkkalaskelmassasi TyEL-maksuna.

Kuka maksaa työeläkkeeni?

Työeläkelaitos maksaa sinulle eläkkeesi. Kun aikanaan tulet eläkeikään, riittää, että teet eläkehakemuksen. Näin saat koko työurasi ajalta kertyneen eläkkeen maksuun yhdestä paikasta, viimeisimmän työsuhteesi vakuuttaneesta eläkelaitoksesta. Työeläkeyhtiöitä ovat Elo, Ilmarinen, Varma, Veritas ja sitten on myös työeläkelaitoksia kuten Keva ja Mela sekä eläkekassoja ja -säätiöitä.

Toisin kuin moni luulee, eläkevarat eivät ole kenenkään omakohtaisia. Viidenes eläkkeistä maksetaan rahastojen tuotoilla ja loput suoraan työeläkemaksuilla. Näin työeläkevarat ovat meidän kaikkien, niin nykyisten kuin tulevienkin eläkkeensaajien eläkkeitä varten kootuja varoja.

Mistä tiedän, onko minulla työeläkevakuutus?

Palkkalaskelmassasi näkyy TyEL-maksu, jonka työnantaja on pidättänyt palkastasi. Tämä jo kertoo, että sinut on vakuutettu. Työnantajan ja yrittäjän tulee lain mukaan huolehtia työeläkemaksusta.

Mistä näen, paljonko eläkettä on kertynyt?

Seuraa työeläkeotteelta kertymääsi. Voit verkossa Työeläke.fi:ssä tai eläkelaitoksesi palvelussa milloin vain käydä katso-massa työeläkeotteesi ja eläkekertymäsi.

Posti Green

Haluamme kuulla mielipiteesi!

Mitä pidit lehdestä? Osallistumalla lukijatutkimukseen autat meitä tekemään yhä parempaa Työeläke-lehteä.

Arvomme kaikkien vastaajien kesken kaksi
100 euron lahjakorttia S- tai K-ryhmän liikkeisiin.

Vastaa nyt – mielipiteesi on meille tärkeä!

Siirry QR-koodista
kyselyyn ja voita
lahjakortti!

Työeläke.fi

Työeläke.fi-sivusto tarjoaa kattavaa tietoa eläkkeistä sekä pääsyn omaan työeläkeotteeseen.

- ✓ Tutustu työeläke-etuuksiin.
- ✓ Katso työeläkeottesesi sekä arvio eläkkeesi määrästä.
- ✓ Selvitä, milloin eläkettä voi hakea ja miten sitä haetaan.
- ✓ Tarkista, milloin yrittäjän eläkevakuutus (YEL) on otettava ja miten se vaikuttaa sosiaaliturvaasi.
- ✓ Lue, miten eläke- ja sosiaaliturva hoituvat kansainvälisissä tilanteissa.

Laskurit

- » Eläkeikä
- » Vanhuuseläke ja osittainen vanhuuseläke
- » Perhe-eläke ja perhevapaan vaikutukset
- » Yrittäjän YEL-työtulosuositus.

Työeläke.fi

